

Список використаних джерел

1. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи : затв. рішенням МОН України 27.10.2016 / [упоряд.: Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова С., Коберник І., Ковтунець В., Макаренко О., Малахова О., Нанасва Т., Усатенко Г., Хобзей П., Шиян Р. ; за заг. ред. Грищенка М.]. [Б. м., 2016]. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 30.10.2023).

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЛАН ВІДКРИТОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ: ВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ ДО ПІДВИЩЕННЯ ВПЛИВУ БІБЛІОТЕК

Н. М. Кропочева, науковий співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів

Попри продовження російської агресії та постійних обстрілів у жовтні 2022 року Кабінет Міністрів України затвердив довгоочікуваний Національний план відкритої науки, у вступній частині якого слушно сказано про «удосконалення законодавства відповідно до стандартів та норм Європейського Союзу» [1].

Визначено шість цільових блоків плану, хронологічно розподілено відповідно до етапів його виконання із встановленими індикаторами, що забезпечуватимуть інтеграцію до європейських просторів даних, створення баз даних про результати наукової діяльності в національній науково-інформаційній системі (URIS), створення Європейської асоціації громадянської науки (ESCA) та оцінювання наукових та науково-педагогічних кадрів, що базуються на принципах оцінки досліджень, визначених Декларацією Сан-Франциско (DORA) (<http://surl.li/mrnos>). Комплекс розроблених заходів, індикаторів та виконавців охоплює заклади вищої освіти й наукові установи та маркується 2022–2030 рр.

Законодавчо закріплено використання основних понять відкритого доступу, окреслено функції фахівця з питань впровадження принципів відкритої науки. Окрім того, задекларовано вимогу щодо розроблення положення й кваліфікаційних вимог до професійного стандарту, що, враховуючи досвід зарубіжних дослідників, безпосередньо буде пов'язано з іще одним важливим напрямом діяльності академічних бібліотек.

Одним із ключових елементів дослідницької е-інфраструктури, що забезпечує відкритий доступ до навчальних матеріалів, результатів наукових досліджень, є інституційні репозитарії, що пропонують самоархівування навчальних та наукових документів. Це один із способів забезпечення «зеленого» шляху до відкритого доступу, що успішно виконують фахівці академічних бібліотек закладів вищої освіти [2].

Водночас зазначимо, що в пункті 3 Національного плану відкритої науки «Створення умов для проведення ефективної роботи з науково-технічною інформацією та об'єктами дослідницької інфраструктури» окреслено нові завдання для бібліотек, пов'язані з підготовкою методичних та консультаційних матеріалів з розроблення планів ефективного управління науковими даними.

Отже, нормативно-законодавче врегулювання практик відкритої науки, що зафіксовано в Національному плані відкритої науки, забезпечується розробленням відповідних механізмів функціонування відкритої науки в Україні та підвищенням впливу бібліотек в проведенні й оцінюванні наукових досліджень закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Про затвердження національного плану щодо відкритої науки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.10.2022 р. № 892-р. [Дод.]: Національний план. <http://surl.li/egxip> (дата звернення: 31.10.2023).
2. Калюжна Н. Упровадження принципів відкритого доступу в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2023. № 1. С. 149–159. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.6.1.2023.283984> (дата звернення: 31.10.2023).

РОЛЬ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У СТВОРЕННІ ТА РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ: ПРАКТИКА ТА ВИКЛИКИ

Я. М. Ніколаєнко, науковий співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів

Дослідження цифрових освітніх ресурсів бібліотек закладів освіти, їх створення та розвиток є складником реалізації наукової теми відділу «Освітнянські бібліотеки як суб'єкт проектування освітнього середовища в умовах цифровізації» (2023–2025 рр., керівник Л. О. Пономаренко). У ході дослідження з'ясовано, що сучасна освіта переживає глибокі трансформаційні перетворення завдяки різноманітним цифровим інноваціям. Ця цифрова революція створює безмежні можливості для навчання та розвитку, але водночас постає низка викликів і завдань, пов'язаних із забезпеченням доступу до якісних освітніх ресурсів. У цьому контексті великого значення набувають освітянські бібліотеки, які виступають ключовими гравцями у створенні та розвитку цифрових освітніх ресурсів.

Виявлено, що створення цифрових навчальних матеріалів натепер є однією з ключових функцій бібліотек закладів освіти. Це може включати в себе цифрові версії підручників, інтерактивні навчальні програми, відеоуроки та інші ресурси, спрямовані на полегшення процесу навчання та збагачення знань. *З'ясовано*, що освітянські бібліотеки відіграють важливу роль у збереженні та організації цифрових освітніх ресурсів. Вони створюють системи каталогізації та архівації, які допомагають користувачам легко знаходити потрібні матеріали, а також забезпечують довгострокове збереження цифрових даних. *Схарактеризовано* одну з важливих функцій освітянських бібліотек, а саме забезпечення доступності до цифрових ресурсів для всіх користувачів, включаючи студентів з різними потребами та інтересами. Важливим аспектом практик є розроблення інклюзивних цифрових ресурсів, які враховують потреби всіх користувачів, зокрема студентів з обмеженими можливостями. Це передбачає розроблення тих ресурсів, які враховують різноманітність